

Noroviruksen aiheuttama vatsatautiepidemia ja sen selvitystyön haasteet

Gastroenteritis outbreak caused by norovirus – a challenge for investigators

YHTEENVETO

Urheiluopistolla todettiin vatsatautiepidemia tammikuussa 2016. Päätelimme taudinaiheuttajan olevan norovirus oireiden, taudin keston, itämisaajan ja laboratoriolöydösten perusteella. Virus on voinut levitä urheiluopistolla kosketuspintojen, henkilöstä toiseen tartuntojen tai saastuneiden elintarvikkeiden välityksellä. Tarkastelemme selvitystyön kehittämiskohteita. Huolellinen käsihygienia on tärkein keino viruksen leviämisen ehkäisemiseksi, sillä norovirus tarttuu erittäin herkästi henkilöstä toiseen. Epidemiatilanteissa nopea näytteenotto ja tarkoituksenmukainen näytteiden tutkiminen on tärkeää. Näytteiden ottaminen ja toimittaminen tulee tehdä sairastuneelle helpoksi. Laboratorioläheteeseen on tärkeä merkitä, että kyseessä on epidemianäyte. Epidemiaselvitykseen liittyvät, myös negatiiviset, näytteet tulee säilyttää mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten, kunnes selvitys on päättynyt. Epidemiaselvitystilanteessa tiedonkulkua altistuneiden, sairastuneiden sekä hoitoon ja selvitykseen osallistuvien tahojen välillä tulee varmistaa. Näytteiden tutkimisen tiedonkulkua voidaan parantaa esimerkiksi tiedotteella, jonka altistuneet tai sairastuneet henkilöt esittävät lääkärille tarvittaessa. Elintarvikenäytteiden tutkimukset kohdennetaan sairastuneiden oireiden ja potilaseristysten perusteella. Jollei tämä ole mahdollista, aloitetaan näytteiden tutkiminen laajalla perustutkimusvalikolla, johon sisältyvät sekä patogeeneiden että hygieniaindikaattorien tutkimukset. Ympäristö- ja pintanäytteet otetaan ennen puhdistustoimia ja puhdistuksen onnistumisen varmistamiseksi niiden jälkeen. Elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden riskitekijöitä arvioidaan kyselytutkimuksen avulla. Kyselylomake tulee testata huolellisesti ennen sen käyttöä.

SUMMARY

In January 2016 an outbreak of gastroenteritis occurred in a sport resort. We concluded that norovirus was the causative agent based on the symptoms, incubation period, duration of disease and the results of laboratory tests. Norovirus may have spread through the contaminated food items, surfaces or from person to person. We look at the development targets of the investigation. Norovirus is highly contagious. Careful hand hygiene is the most important method of preventing the spread of norovirus. In outbreak situations, rapid sampling and appropriate analysis of samples are essential. Taking and delivering samples for analysis should be made easy for the patient. Samples should be labeled as outbreak samples. Epidemiological, including negative, samples should be kept for possible subsequent analysis until the investigation is completed. In the outbreak situation, communication with the exposed, the patients and those involved in the treatment and investigation must be ensured. The information flow of the examination of the samples may be improved, for example, by means of a leaflet which is transmitted to the physician by the exposed or diseased persons if necessary. Analysis of food samples is targeted on the basis of the patients' symptoms and the microbial findings in samples. If this is not possible, the investigation should initially focus on the most probable pathogens as well as hygienic indicators. Environmental and surface samples are taken both before and after the cleaning operations to ensure successful cleaning. The risk factors for food and waterborne outbreaks are assessed with a questionnaire, which should be tested prior to use.

YDINKOHDAT

- Huolellinen käsihygienia on tärkein keino noroviruksen leviämisen ehkäisemiseksi, sillä norovirus tarttuu erittäin herkästi henkilöstä toiseen.
- Nopea näytteenotto ja tarkoituksenmukainen näytteiden tutkiminen sekä laboratorion informoiminen on tärkeää epidemiatilanteissa.
- Näytteiden tutkimisen tiedonkulkua voidaan parantaa altistuneille ja sairastuneille välityllä epidemiatiedotteella.

Artikkeli tuli toimitukseen 13.9.2018.